

ความรับผิดของท้องถิ่นอังกฤษต่อเหตุรำคาญจากน้ำท่วม

Liability of Local Authorities in England for Flooding Nuisance

ปีติเทพ อยู่ยืนยง¹

Pedithep Youyuenyong²

บทคัดย่อ

ท้องถิ่นของประเทศอังกฤษมักมีภาระหน้าที่ในการลดความเสี่ยงต่อประชาชน และทรัพย์สินจากสถานการณ์น้ำท่วม ซึ่งตามมาตรา 79 (1) (h) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ค.ศ. 1900 ได้วางหลักเกณฑ์กำหนดเหตุรำคาญอันเนื่องมาจากทางน้ำเอาไว้ ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้บังคับใช้ทั้งประเทศอังกฤษ ประเทศเวลส์และประเทศสกอตแลนด์ ในขณะที่ท้องถิ่นของประเทศอังกฤษถูกกำหนดให้มีภาระหน้าที่ในการบำรุงรักษาซ่อมแซมเส้นทางสัญจรเพื่อลดความเสี่ยงไม่ให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนและทรัพย์สินหากเกิดสถานการณ์น้ำท่วมขึ้น แต่ท้องถิ่นของอังกฤษกลับไม่มีหน้าที่ตามกฎหมายในการที่จะปกป้องทรัพย์สินของเอกชนจากสถานการณ์น้ำท่วม ท้องถิ่นของอังกฤษจึงมีหน้าที่เพียงแค่ทำให้ทางน้ำที่สามารถไหลได้สะดวกมิให้มีสิ่งกีดขวางอันเป็นอุปสรรคต่อทางเดินน้ำ ท้องถิ่นของอังกฤษก็ยังมีหน้าที่ระบายน้ำจากถนนในชุมชน ถนนเชื่อมระหว่างชุมชน ทางหลวงและทางสาธารณะที่ทางราชการหรือท้องถิ่นได้สงวนเอาไว้เพื่อให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน เพื่อให้เส้นทางสัญจรเหล่านี้ปราศจากสถานการณ์น้ำท่วมที่อาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ชุมชนหรือประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่โดยรอบ (เช่น น้ำท่วมขัง) ด้วยเหตุนี้ท้องถิ่นจึงมีหน้าที่ในการบำรุงรักษาซ่อมแซมถนนหนทางท้องถิ่นให้ปราศจากน้ำที่ปล่อยให้เกิดน้ำท่วมขังและลดความเสี่ยงที่จะเกิดสถานการณ์น้ำท่วมในท้องถิ่น การซ่อมบำรุงทางระบายน้ำ

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, E-mail: pedithep.y@cmu.ac.th

²Assistant Professor Dr., Faculty of Law, Chiang Mai University

ก็เป็นอีกหนทางหนึ่งที่ลดเหตุรำคาญจากน้ำท่วมและป้องกันความเสียหายเกิดขึ้นต่อทรัพย์สินของประชาชนในท้องถิ่น คำพิพากษาศาลอุทธรณ์อังกฤษในคดี Vernon Knight Associates v Cornwall Council [2013] EWCA Civ 950 เห็นว่าการประมาทเลินเล่อปล่อยให้ปละละเลยไม่ยอมซ่อมบำรุงทางระบายน้ำของท้องถิ่นอย่างเหมาะสมเท่ากับว่าท้องถิ่นได้ก่อความเสียหายให้เกิดขึ้นกับธุรกิจหมู่บ้านพักตากอากาศในท้องถิ่น เมืองคอร์นวอลล์ บทความฉบับนี้มุ่งวิเคราะห์เหตุรำคาญจากน้ำท่วมภายใต้หลักความรับผิดในเหตุรำคาญซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติ โดยไม่เพียงตั้งคำถามจากการวิเคราะห์คดีธุรกิจหมู่บ้านพักตากอากาศในท้องถิ่นเมืองคอร์นวอลล์เท่านั้น แต่ยังวิเคราะห์ความรับผิดชอบของท้องถิ่นที่ตอบสนองต่อเหตุรำคาญจากน้ำท่วมควบคู่กันไป

คำสำคัญ: เหตุรำคาญจากน้ำท่วม, ท้องถิ่น, ความรับผิด, กฎหมายอังกฤษ

Abstract

Local authorities in England propose to do to minimise the risks to people and property from flooding. Additionally, section 79 (1) (h) of the Environmental Protection Act 1990 applies to statutory nuisances in relation to watercourses. It covers statutory nuisances in England, Wales and Scotland. While they are required to maintain our roads to reduce the risks to people and property from flooding as much as possible, the local authorities in England do not have a statutory duty to prevent properties from flooding. The local councils in England have a duty to keep the watercourse clear of any obstruction to flow. They also have a duty to drain the road, street, highway or thoroughfare or any other place which is commonly used by the public to remove a flooding nuisance (i.e. water on the surface). The local council in England has a duty to maintain the local roads to reduce the amount of standing water and reduce the risks of flooding. The drainage maintenance can minimise flooding nuisance and prevent local people's property damage. The decision of the Court of

Appeal in *Vernon Knight Associates v Cornwall Council* [2013] EWCA Civ 950 clarifies the negligent failure to provide appropriate drainage maintenance and road repair services had led to its drains flooding to an entire holiday village in Cornwall. This article assesses whether flooding nuisance on complaint do indeed satisfy the principle of liability for natural nuisance, questioning not only the decision in holiday village case but also the legal responsibility of local authorities as a response to the flooding nuisance more generally.

Keywords: Flooding Nuisance, Local Authorities, Liability, English Law

บทนำ

ประเทศอังกฤษเป็นประเทศที่มักเผชิญกับสถานการณ์น้ำท่วม (Flood Events) อยู่บ่อยครั้ง เนื่องมาจากการเกิดฝนตกหนักหรือฝนตกอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานในหลายพื้นที่ หากประเทศอังกฤษประสบกับพายุฝนตกหนักรุนแรงต่อเนื่องติดต่อกันเป็นเวลานาน พายุฝนถล่มอังกฤษก็ย่อมทำให้เกิดน้ำท่วม ไม่ว่าจะน้ำท่วมจะเกิดขึ้นจากสถานะที่น้ำไหลเอ่อล้นจากเส้นทางน้ำแล้วน้ำไหลเข้าท่วมพื้นที่ซึ่งอยู่เหนือระดับน้ำก็ติหรือน้ำท่วมจะเกิดขึ้นจากการระบายน้ำออกจากพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดไม่ทันแล้วทำให้เกิดน้ำท่วมขังในพื้นที่ก็ตาม ล้วนแล้วแต่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต สุขภาพ อนามัยและทรัพย์สินของประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นที่เกิดน้ำท่วมได้ (Environment Agency, 2009) ซึ่งท้องถิ่น (Local Authorities) ในประเทศอังกฤษส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์กับการเตรียมการรับมือสถานการณ์น้ำท่วมหลังฝนตกหนักหรือประสบการณ์การบริหารจัดการน้ำภายหลังจากฝนตกอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน ทั้งนี้กฎหมายอังกฤษหลายฉบับ (Royal Borough of Windsor & Maidenhead, 2014) เช่น พระราชบัญญัติ Flood and Water Management Act 2010 และพระราชบัญญัติ Highways Act 1980 ได้บัญญัติเอาไว้ที่ให้อำนาจแก่ท้องถิ่น ในการ

ปฏิบัติการทางปกครองหรือการทำนิติกรรมทางปกครองอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจัดการความเสี่ยงจากภาวะน้ำท่วม (Flood Risk) กล่าวอีกนัยหนึ่งท้องถิ่นอังกฤษมีอำนาจตามกฎหมายในการปฏิบัติการทางปกครองหรือทำนิติกรรมทางปกครองเพื่อลดโอกาสที่จะเกิดน้ำท่วมที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต สุขภาพ อนามัยและทรัพย์สินของประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น อันที่จริงท้องถิ่นของประเทศอังกฤษอาจไม่ใช่หน่วยงานรัฐในการบริหารจัดการสถานการณ์น้ำท่วมเพียงหน่วยงานเดียวเท่านั้น หากแต่กฎหมายอังกฤษได้บัญญัติให้อำนาจแก่หน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้หน่วยงานรัฐ อื่นๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสถานการณ์น้ำท่วมอีกด้วย เมื่อมีกฎหมายอังกฤษให้อำนาจแก่ท้องถิ่นในการบริหารจัดการความเสี่ยงจากสถานการณ์น้ำท่วมเพื่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต สุขภาพ อนามัยและทรัพย์สินของประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นน้อยที่สุด นั้นหมายความว่าท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่ (Duty) (Wynn, 2004) ที่กฎหมายอังกฤษได้บัญญัติเอาไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจนว่า ให้ท้องถิ่นกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดๆ เพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงจากสถานการณ์น้ำท่วมและป้องกันผลร้ายที่อาจเกิดขึ้นจากสถานการณ์น้ำท่วมต่อประชาชนทั่วไป แต่หากท้องถิ่นงดเว้นไม่กระทำตามหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติเอาไว้ (Omitted to be Done) (Evans & Dixon, 2017) ที่จะต้องบริหารจัดการความเสี่ยงจากสถานการณ์น้ำท่วมเพื่อป้องกันหรือบรรเทาสถานการณ์น้ำท่วมให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต สุขภาพ อนามัยและทรัพย์สินของประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นน้อยที่สุด เช่นนี้แล้วถ้าการงดเว้นไม่กระทำหน้าที่ป้องกันผลร้ายจากสถานการณ์น้ำท่วมที่อาจเกิดขึ้นต่อประชาชนในท้องถิ่น ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับความเสียหายอย่างหนึ่งอย่างใดแล้ว การที่ท้องถิ่นไม่ได้ใช้ความระมัดระวังตามหน้าที่ควบคุมหรือบริหารจัดการสถานการณ์น้ำท่วมที่เกิดขึ้นตามหน้าที่ตั้งแต่ก่อนเกิดสถานการณ์น้ำท่วมไปจนถึงหลังจากสถานการณ์น้ำท่วมได้สร้างความเสียหายให้กับประชาชนในท้องถิ่นแล้ว ดังนั้นหากการเกิดสถานการณ์น้ำท่วมได้สร้างความเสียหายต่อชีวิต สุขภาพ อนามัยและทรัพย์สินของประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น ท้องถิ่นก็ต้องเผชิญกับความรับผิดที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์น้ำท่วม (Flood Liability)

อีกประการหนึ่ง ท้องถิ่นอังกฤษอาจเป็นผู้ก่อเหตุรำคาญจากน้ำท่วม (Flood Nuisance) ซึ่งได้แก่เหตุรำคาญตามกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) ที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ตามธรรมชาติ (Natural Nuisance) เหตุรำคาญในลักษณะนี้เกิดขึ้นจากการที่เจ้าของที่ดินใช้ที่ดินที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการใช้ที่ดินหรือการที่เจ้าของที่ดินสร้างสิ่งกีดขวางทางน้ำที่เป็นอุปสรรคในการระบายน้ำ จนเป็นเหตุที่ก่อให้เกิดน้ำท่วมขังในที่ดินละแวกใกล้เคียงหรือเส้นทางสัญจรในบริเวณโดยรอบ น้ำท่วมขังที่เกิดขึ้นย่อมสร้างความเดือดร้อนรำคาญต่อเพื่อนบ้านหรือผู้ที่อาศัยอยู่ในละแวกใกล้เคียง ทำให้เพื่อนบ้านหรือผู้ที่อาศัยอยู่ละแวกใกล้เคียงได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อนเกินที่ควรคิดหรือคาดหมายในการใช้ที่ดินนั้น (Upton, 2014) เมื่อหากผู้เสียหายเป็นเพื่อนบ้านหรือผู้ที่อาศัยอยู่ในละแวกใกล้เคียงที่เผชิญกับความเดือดร้อนรำคาญในลักษณะนี้แล้ว ย่อมถือเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนรำคาญเป็นพิเศษจากการกระทำของเจ้าของที่ดิน จึงย่อมมีอำนาจฟ้องให้เจ้าของที่ดินชดเชยความเดือดร้อนนั้นได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งกฎหมายคอมมอนลอว์ถือว่าการกระทำของเจ้าของที่ดินเช่นว่านี้ เป็นเหตุอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญต่อประชาชนผู้ที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียง ซึ่งหากที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินที่ท้องถิ่นได้จัดให้หรือสงวนไว้เพื่อให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันตามสภาพแห่งพื้นที่นั้น แล้วมีกฎหมายอังกฤษได้ให้อำนาจท้องถิ่นในการดูแลรักษาที่ดินดังกล่าว แล้วท้องถิ่นได้งดเว้นการกระทำอันเป็นผลให้เกิดน้ำท่วมขังที่สร้างความเสียหายให้กับประชาชนทั่วไปแล้ว เช่นว่านี่ท้องถิ่นย่อมมีฝ่าฝืนหน้าที่ (Breach of Duty) ที่จะต้องป้องกันผลร้ายจากสถานการณ์น้ำท่วมที่อาจเกิดขึ้นต่อประชาชนในท้องถิ่น ท้องถิ่นก็อาจต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์น้ำท่วม

บทความวิชาการนี้จึงสนใจศึกษาเหตุรำคาญจากน้ำท่วมตามกฎหมายคอมมอนลอว์และความรับผิดชอบของท้องถิ่นอังกฤษต่อเหตุรำคาญจากน้ำท่วม รวมทั้งหน่วยงานของท้องถิ่นอื่นๆ ที่กฎหมายอังกฤษได้กำหนดอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและแก้ปัญหาบน้ำท่วมร่วมกับท้องถิ่น อาทิ ทางหลวงท้องถิ่น (Local Highway) ที่มีหน้าที่ตามกฎหมายอังกฤษรับผิดชอบในการซ่อมแซมก่อสร้าง บำรุงรักษาถนนและทางระบายน้ำของท้องถิ่น (Maintenance Responsibilities) ย่อมมีหน้าที่ควบคุมและจัดให้มีการ

ระบายน้ำอย่างทันท่วงที่ไม่ให้น้ำท่วมขังในบริเวณลแวกใกล้เคียงที่มีประชาชนอาศัยหรือชุมชนโดยรอบที่มีถนนเป็นเส้นทางสัญจร หากทางหลวงท้องถิ่นมีหน้าที่ซ่อมแซมถนน ไม่ทราบหรือไม่ตรวจสอบให้ดีกว่า มีความชำรุดบกพร่องของท้องถนนหรือทางระบายน้ำ จึงไม่ได้ซ่อมแซมหรือบำรุงรักษาอย่างทันท่วงที่ เป็นเหตุให้ประชาชนทั่วไปได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากน้ำท่วมขัง อาจนับว่าเป็นความประมาทเลินเล่อของทางหลวงท้องถิ่น เช่นนี้แล้วทางหลวงท้องถิ่นก็ต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ประชาชนเพราะตนมีหน้าที่จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางระบายน้ำตามกฎหมาย อีกทั้งบทความวิชาการฉบับนี้ยังมุ่งศึกษารวมรวมและวิเคราะห์คดีเหตุรำคาญจากน้ำท่วมตามกฎหมายคอมมอนลอว์อังกฤษที่ศาลอังกฤษได้เคยวินิจฉัยเอาไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคดี *Vernon Knight Associates v Cornwall Council* [2013] EWCA Civ 950 (Williams, 2014) ที่ศาลอังกฤษได้เคยวินิจฉัยวางหลักเอาไว้ว่าทางหลวงท้องถิ่น อันเป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดของสภาท้องถิ่น (owned by the City Council) (Ham, 2016) ต้องรับผิดชอบในเหตุรำคาญจากน้ำท่วมที่ตนได้ก่อขึ้น หากท้องถิ่นดังกล่าวไม่ได้กระทำตามหน้าที่รับผิดชอบในการซ่อมแซมก่อสร้างบำรุงรักษาถนนหรือทางระบายน้ำ

เหตุรำคาญที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ตามธรรมชาติ

เหตุรำคาญที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ตามธรรมชาติ (Natural Nuisance) หมายถึง เหตุหนึ่งเหตุใดที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ (Naturally) ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่เพื่อนบ้านหรือประชาชนที่อยู่อาศัยในลแวกใกล้เคียงกับสถานที่ที่เกิดเหตุรำคาญหรือบ่อเกิดแห่งเหตุรำคาญ แล้วเหตุหนึ่งเหตุใดที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติเป็นเหตุให้เกิดผลกระทบในด้านลบต่อสุขภาพ อนามัย ความปลอดภัยและความเป็นอยู่ที่ดีของเพื่อนบ้านหรือประชาชนที่อาศัยในบริเวณใกล้เคียง โดยเหตุรำคาญเช่นนี้ก็เป็นเหตุที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ (Natural Condition) กล่าวคือเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นมานั้นต้องเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในธรรมชาติ โดยที่ไม่ใช่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ (Nny act of a Human being) แต่อย่างใด (Noel, 1943) ตัวอย่างเช่น (ก) รากไม้ (Tree Root) เจริญเติบโตตามธรรมชาติรุกเข้ามาจากที่ดินของเพื่อนบ้านที่อาศัยอยู่

ติดกัน แล้วรากไม้ของไซเข้าไปยังอาคาร เคหสถาน สิ่งปลูกสร้าง สายไฟ ท่อระบายน้ำ ของประชาชน รวมทั้งกีดขวางถนนอันเป็นเส้นทางสัญจรหรือของไซเข้าไปยังทางเท้า ทำให้ทางเท้าได้รับความชำรุดเสียหาย (Wedderburn, 1958) (ข) ร้วต้นไม้ (Hedges) ที่เจ้าของที่ดินประสงค์จะปลูกเอาไว้ให้เป็นแนวต้นไม้เรียงชิดกัน ประกอบกับแนวต้นไม้ ดังกล่าวถูกตัดแต่งให้มีลักษณะเรียงชิดติดกันให้คล้ายกับกำแพง แล้วส่วนหนึ่งส่วนใด ของร้วไม้ได้เจริญเติบโตตามธรรมชาติจนกิ่งไม้ รากไม้หรือใบไม้ได้ยื่นล้ำเข้าไปยังที่ดิน หรือสิ่งปลูกสร้างของเพื่อนบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียง (Royal Horticultural Society, 2021) และ (ค) น้ำที่ไหลจากทางน้ำธรรมชาติ (Watercourse) น้ำผิวดิน (Surface Water) ทางระบายน้ำ (Drain) ซึ่งไหลเพราะระบายตามธรรมชาติหรือไหลตาม ธรรมชาติจากที่ดินของบุคคลหนึ่งไปยังที่ดินของอีกบุคคลอีกคนหนึ่งซึ่งอาศัยอยู่บริเวณ ร้วติดกันหรืออาศัยบริเวณพื้นที่ละแวกใกล้เคียง น้ำที่ไหลมาเช่นนี้นี้อาจก่อให้เกิด ความเดือดร้อนแก่เพื่อนบ้านร้วติดกัน (เพื่อนบ้านที่ดินติดกัน) หรือประชาชนที่อาศัยอยู่ ในบริเวณใกล้เคียง เพราะน้ำที่ไหลมาอาจทำให้เกิดน้ำท่วมขังที่สามารถก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินหรือเป็นบ่อเกิดแห่งโรคที่มากับน้ำท่วมขังซึ่งอาจกระทบต่อสุขภาพ อำนวยของเพื่อนบ้านหรือชุมชนโดยรอบได้ (UK Environmental Law Association, 2017) เป็นต้น

กฎหมายคอมมอนลอว์อังกฤษจึงได้สร้างหลักการในทำนองที่มุ่งควบคุมการ กระทำหรือการดำเนินกิจกรรมของบุคคลหนึ่งบุคคลใดไม่ให้ไปสร้างความเดือดร้อน รำคาญให้กับเพื่อนบ้านร้วติดกัน (เพื่อนบ้านที่ดินติดกัน) หรือประชาชนที่อยู่อาศัยใน บริเวณใกล้เคียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากบุคคลนั้นเป็นเจ้าของที่ดินก็พึงต้องดูแลรักษา ที่ดิน ทรัพย์สินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ตนเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์เป็นอย่างดี แล้วจึงต้องคอย ระแวดระวังไม่ให้ที่ดิน ทรัพย์สินหรือสิ่งปลูกสร้างของตนไปก่อให้เกิดความเดือดร้อน รำคาญแก่เพื่อนบ้านหรือประชาชนที่อยู่อาศัยในละแวกใกล้เคียง เหตุนี้เองกฎหมาย คอมมอนลอว์จึงได้วางหลักเกณฑ์เอาไว้ให้เจ้าของที่ดิน (Landowner) พึงมีหน้าที่ที่ จะต้องใช้ความระมัดระวังไม่ให้ที่ดิน ทรัพย์สินหรือสิ่งปลูกสร้างของตนไปก่อให้เกิดความ เดือดร้อนรำคาญแก่เพื่อนบ้านหรือประชาชนที่อยู่อาศัยในละแวกใกล้เคียง (Bright, 2001) เจ้าของที่ดินดังกล่าวไม่ใช้ความระมัดระวังจนเป็นเหตุที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน รำคาญที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ตามธรรมชาติแล้ว แล้วความเดือดร้อนรำคาญที่เกิดขึ้น

เป็นผลโดยตรงหรือผลใกล้เคียงกับเหตุ เช่นนี้เจ้าของที่ดินดังกล่าวต้องเยียวยาความเสียหายแก่ผู้ที่ประสบกับความเดือดร้อนรำคาญที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ตามธรรมชาติ

เหตุนี้เองกฎหมายคอมมอนลอว์อังกฤษจึงได้กำหนดหน้าที่ของเจ้าของที่ดิน (Measured Duty of a Landowner) ที่จะต้องใช้ความระวังไม่ให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่เพื่อนบ้านรั้วติดกัน (เพื่อนบ้านที่ดินติดกัน) หรือประชาชนที่อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียง หากเจ้าของที่ดินไม่ได้ใช้ความระวังตามหน้าที่ของเจ้าของที่ดิน แล้วทำให้เพื่อนบ้านรั้วติดกัน (เพื่อนบ้านที่ดินติดกัน) หรือประชาชนที่อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงประสบกับเหตุรำคาญหรือได้รับความเสียหายจากเหตุรำคาญอันเป็นผลโดยตรงหรือใกล้เคียงกับเหตุรำคาญดังกล่าว แม้ว่าที่เจ้าของที่ดินดังกล่าวมิได้ตั้งใจจะให้เกิดผลเช่นนั้นก็ตาม (Stevens-Hoare & Bennett, 2015) เช่นนี้เจ้าของที่ดินต้องทำให้ผู้ประสบกับเหตุรำคาญหรือผู้ได้รับความเสียหายจากเหตุรำคาญกลับคืนสู่ฐานะเดิม โดยเพื่อนบ้านรั้วติดกัน (เพื่อนบ้านที่ดินติดกัน) หรือประชาชนที่อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงประสบกับเหตุรำคาญหรือได้รับความเสียหายจากเหตุรำคาญมีสิทธิในการเรียกร้องค่าเสียหายจากเจ้าของที่ดินหรือเรียกร้องให้เจ้าของที่ดินยุติการก่อเหตุรำคาญในทันทีสำหรับการกระทำที่สร้างเหตุรำคาญนั้นอาจเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อของท้องถิ่น (Local Authorities) (หรือบางตำราเรียก City Council) หรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่น (Public Authorities Owned by The City Council) ที่มีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องดูแลที่สาธารณประโยชน์ซึ่งถูกสงวนไว้เพื่อให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือทางสาธารณะที่ประชาชนทั่วไปได้ใช้ประโยชน์ในการเดินทางสัญจรร่วมกัน แต่ท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่นกลับ งดเว้นไม่ทำการป้องกันเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ตามธรรมชาติแก่เพื่อนบ้านหรือประชาชนที่อยู่อาศัยในละแวกใกล้เคียงตามหน้าที่ให้เรียบร้อย

อันที่จริงท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่นอาจไม่ยากให้เกิดเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ตามธรรมชาติขึ้น แต่การที่ท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่นไม่ได้ตรวจตราดูแลที่สาธารณประโยชน์ซึ่งถูกสงวนไว้เพื่อให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือทางสาธารณะที่ประชาชนทั่วไปได้ใช้ประโยชน์ในการเดินทางสัญจรร่วมกันตามหน้าที่ของตนเป็นอย่างดีแล้ว หากเกิด

ความเสียหายขึ้นท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่นก็ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายและระงับเหตุรำคาญที่เกิดขึ้น

เหตุรำคาญจากน้ำท่วมในฐานะที่เป็นเหตุรำคาญ ที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ตามธรรมชาติ

เหตุรำคาญจากน้ำท่วม (Flooding Nuisance) อาจถือเป็นเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์อันถือเป็นปรากฏการณ์ตามธรรมชาติอย่างหนึ่ง (Natural Occurrences) ตามกฎหมายคอมมอนลอว์อังกฤษ ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากน้ำซึ่งไหลเพราะระบายจากที่ดินอีกแห่งหนึ่งมายังที่ดินอีกแห่งหนึ่ง แต่ทิศทางการไหลของน้ำตามธรรมชาติเข้ามาในที่ดินอีกแห่งหนึ่งกลับสร้างความเดือดร้อนรำคาญแก่เพื่อนบ้านหรือผู้ที่อาศัยในบริเวณโดยรอบ ทั้งนี้เพื่อนบ้านหรือผู้ที่อาศัยในบริเวณโดยรอบต้องยอมรับน้ำซึ่งไหลระบายจากที่ดินอื่นมาท่วมขังในที่ดินของตนทำให้ที่ดินของตนกลายเป็นพื้นที่น้ำท่วมขัง (Flooded Areas) หรืออาจต้องยอมรับน้ำไหลมาถูกทรัพย์สินซึ่งทำให้ทรัพย์สินเปียกน้ำ (Wet Property) ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากทรัพย์สินเปียกน้ำแล้วแต่เป็นความเสียหายที่อาจพึงประเมินเป็นเงินได้ อีกทั้งยังอาจทำให้เจ้าของพื้นที่ที่เผชิญกับน้ำท่วมขังอาจสูญเสียในสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจหรือรายได้ที่พึงมีพึงได้จากที่ดินดังกล่าวอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม เหตุรำคาญจากน้ำท่วมอาจไม่ได้เกิดจากสถานการณ์ตามธรรมชาติเสมอไป เคยมีคดีที่เกิดขึ้นและศาลอังกฤษได้วินิจฉัยวางบรรทัดฐานเกี่ยวกับเหตุรำคาญจากน้ำท่วมในฐานะที่ไม่ได้เป็นเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ตามธรรมชาติ แต่เป็นเหตุรำคาญจากการใช้ที่ดินไม่เป็นไปตามธรรมชาติ (Unnatural Use of the Land) (Blackburn & Taylor, 2020) ได้แก่ คดี Rylands v Fletcher [1861-73] All ER Rep 1 กล่าวคือจำเลยในคดีนี้ได้ว่าจ้างผู้รับเหมาก่อสร้างอิสระ (Independent Contractors) ให้ทำการสร้างอ่างเก็บน้ำเพื่อเก็บกักน้ำเอาไว้ใช้ในที่ดินของตนเอง ต่อมาผู้รับเหมาก่อสร้างได้สร้างอ่างเก็บน้ำดังกล่าวบนเหมืองแร่ที่ถูกปิดใช้งานแล้ว เหมืองแร่ที่ถูกปิดใช้งานนี้เองยังมีเศษแร่ (Disused Mines) และเศษซากถ่านหิน (Old Coal) ตกค้างเหลืออยู่เป็นจำนวนมาก ผู้รับเหมาก่อสร้างอิสระดังกล่าว

ทราบข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นอย่างดี แต่ไม่ยอมกำจัดเศษแร่และเศษซากถ่านหินที่พบดังกล่าว อีกทั้งผู้รับเหมาก่อสร้างอิสระยังสร้างอ่างเก็บน้ำบนโครงสร้างแก่นอุโมงค์เหมือง (Mineshafts) (ซึ่งอยู่บริเวณใต้ดิน) ของเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้งานแล้วบนที่ดินของจำเลย ซึ่งโครงสร้างแก่นอุโมงค์เหมืองของเหมืองแร่ที่ไม่ได้ใช้งานนี้เองย่อมไม่สามารถรองรับน้ำหนักของอ่างเก็บน้ำดังกล่าวได้ ครั้นต่อมาหลังจากที่ทำการก่อสร้างอ่างน้ำสำเร็จแล้วผู้รับเหมาก่อสร้างได้เติมน้ำลงไปใอ่างเก็บน้ำดังกล่าว ส่งผลให้อ่างเก็บน้ำดังกล่าวแตกออก แล้วน้ำได้ไหลไปท่วมที่ดินของโจทก์ที่เป็นเพื่อนบ้านติดกัน ประกอบกับเศษแร่และเศษซากถ่านหินที่พบก็ได้ไหลมาเข้าในที่ดินของโจทก์อีกด้วย โจทก์ได้ประกอบกิจการเหมืองแร่ (Mine) ทำให้กิจการเหมืองแร่ของโจทก์ถูกน้ำท่วมเสียหาย ความเดือดร้อนรำคาญจากน้ำท่วมและได้รับความเสียหายแก่เหมืองแร่ซึ่งเป็นทรัพย์สินของโจทก์ โจทก์จึงได้ทำการฟ้องร้องจำเลยในฐานะที่เป็นผู้จ้างผู้รับเหมาก่อสร้างอ่างเก็บน้ำให้ทำการสร้างอ่างเก็บน้ำบนที่ดินของตนให้รับผิดชอบ แม้จำเลยต่อสู้ว่าจำเลยเป็นเพียงผู้จ้างและไม่ได้เป็นผู้ปฏิบัติการสร้างอ่างเก็บน้ำดังกล่าวโดยตรง แต่ศาลอังกฤษได้พิจารณาพิพากษาให้จำเลยในฐานะที่เป็นเจ้าของที่ดินผู้จ้างให้ผู้รับเหมาก่อสร้างเขื่อนรอบอ่างเก็บน้ำบนที่ดินของตนให้ต้องรับผิดชอบทั้งที่เจ้าของที่ดินดังกล่าวไม่มีความผิด (Liability without Fault) ก็ตาม คดีนี้เป็นคดีที่ศาลอังกฤษได้วางหลักความรับผิดเด็ดขาด (Strict Liability) นั้นหมายความว่าถ้าความเสียหายเกิดขึ้นเพราะเหตุที่สิ่งก่อสร้างไว้ชำรุดบกพร่องก็ดี แล้วการชำรุดบกพร่องของสิ่งก่อสร้างดังกล่าวได้เป็นต้นเหตุให้เกิดน้ำท่วมในที่ดินของเพื่อนบ้าน แล้วน้ำท่วมก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญและความเสียหายแก่ที่ดิน อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างของเพื่อนบ้าน เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินนั้นๆ จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน แม้ว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินจะไม่ได้ตั้งใจหรือประมาทเลินเล่อก็ตาม ข้อสังเกตในคดีนี้มีอยู่ว่าการสร้างอ่างเก็บน้ำถือเป็นอ่างเก็บน้ำที่ไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ (Unnatural Reservoir) เพราะฉะนั้นเหตุรำคาญจากน้ำท่วมที่เกิดขึ้นจึงเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ตามธรรมชาติ แต่เป็นเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นจากน้ำมีมนุษย์

สำหรับผู้มีหน้าที่รับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นจากเหตุรำคาญจากน้ำท่วม ในฐานะที่เป็นเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ตามธรรมชาติเป็นไปตามหลักกฎหมายคอมมอนลอว์ ได้แก่ หลักศัตรูร่วมกัน (Common Enemy Rule) (Maloney

& Plager, 1968) กล่าวคือภายใต้หลักดังกล่าวเจ้าของที่ดิน (Landowners) สามารถกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อปกป้องไม่ให้น้ำผิวดิน (Surface Water) ไม่ให้ไหลผ่านเข้ามาในที่ดินของตนหรือไม่ให้ไหลเข้ามาท่วมขังในที่ดินของตน โดยการกระทำเพื่อป้องกันในทำนองนี้ผู้กระทำเองย่อมปราศจากความผิด แม้ว่ากระทำเพื่อป้องกันดังกล่าวจะไปสร้างความเสียหาย (Inflict) ให้กับเจ้าของที่ดินรายอื่นไปบ้างก็ตาม เหตุนี้เองหากท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่นมีหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องดูแลรักษาที่ดินที่น้ำไหลผ่านได้หรือที่ดินที่มีแหล่งน้ำ (เช่น บ่อน้ำหรืออ่างเก็บน้ำ) อยู่ในที่ดินดังกล่าว โดยท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่นพึงเห็นว่าน้ำที่มีปริมาณเกินความจำเป็นเป็นศัตรูที่พึงต้องป้องกัน ควบคุม และยับยั้งไม่ให้เกิดน้ำไหลจากที่ดินของตนไปท่วมขังยังที่ดินของบุคคลอื่นหรือน้ำไหลจากที่ดินของตนไปสร้างความเดือดร้อนรำคาญแก่บุคคลอื่น ดังนั้นท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่นพึงกระทำการใดเพื่อป้องกันสิทธิของตนเองหรือของผู้อื่น ให้พ้นจากอันตรายซึ่งเกิดจากการไหลของน้ำตามธรรมชาติมาจากที่ดินของตนเอง แต่ถ้าหากท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่นกลับปล่อยให้ น้ำไหลจากที่ดินของตนต้องดูแลรักษาไปยังที่ดินของเพื่อนบ้านหรือผู้ที่อาศัยละแวกใกล้เคียง เป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่เพื่อนบ้านหรือผู้ที่อาศัยละแวกใกล้เคียง ส่งผลกระทบต่ออนามัย ทรัพย์สินและคุณภาพชีวิต ก็ต้องถือว่าเป็นความประมาทเลินเล่อ (Negligence) ของท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่นทำให้เพื่อนบ้านหรือผู้อาศัยในละแวกใกล้เคียงได้รับความเสียหายท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่นพึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้ประชาชนที่ได้รับ ความเสียหาย รวมทั้งท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่นพึงกระทำการป้องกัน ควบคุม และยับยั้งไม่ให้เกิดุร่าคาญดังกล่าวเกิดขึ้นมาอีก

นอกจากนี้ ประเทศอังกฤษได้กำหนดสถานการณ์ที่ถือว่าเป็นเหตุรำคาญตามที่กฎหมายได้บัญญัติเอาไว้ (Statutory Nuisance) ในมาตรา 259 (1) (b) แห่งพระราชบัญญัติ Public Health Act 1936 ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้วางหลักเกณฑ์ให้การกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดอันกีดขวางหรือเป็นสร้างอุปสรรคต่อการไหลของทางน้ำให้ถือเป็นเหตุรำคาญตามกฎหมายอย่างหนึ่ง (Obstruct or Impede the Proper Flow of Water and thereby to Cause a Nuisance) (Browne Jacobson LLP,

2016) กล่าวอีกนัยหนึ่งการกระทำอันมีลักษณะเป็นการกีดขวางหรือเป็นการสร้างอุปสรรคต่อการไหลของน้ำตามเส้นทางระบายน้ำ ถือเป็นเหตุประการหนึ่งที่น่าจะก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญต่อประชาชนผู้ที่อาศัยในละแวกใกล้เคียงเส้นทางระบายน้ำ

จากที่กล่าวมาในข้างต้น หากท้องถิ่นหรือหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่นไม่ทำการป้องกันอันตรายจากเหตุรำคาญจากน้ำท่วมในฐานะที่เป็นเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ตามธรรมชาติตามหน้าที่ที่เรียบร้อย โดยไม่พึงกระทำการป้องกัน ควบคุม และยับยั้งไม่ให้ความเดือดร้อนรำคาญจากน้ำท่วมดังกล่าวเกิดขึ้น ฉะนั้นการที่ประชาชนได้รับความเสียหายประสพกับความเดือดร้อนรำคาญจากน้ำที่ไหลหรือระบายมาจากแหล่งน้ำหรือสถานที่ที่ท้องถิ่นหรือหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่นมีหน้าที่ตามกฎหมายในการดูแลอยู่ จึงถือเป็นความประมาทเลินเล่อของท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่นและเป็นการก่อเหตุรำคาญไปในคราวเดียวกัน ท้องถิ่นหรือหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่นจะอ้างว่าเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นเป็นสถานการณ์ที่ต้องเกิดขึ้นอยู่แล้วตามธรรมชาติไม่ได้ เพราะท้องถิ่นหรือหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่เพื่อการนี้โดยตรง เมื่อท้องถิ่นหรือหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่นงดเว้นไม่จัดการป้องกันอันตรายอันจะเกิดขึ้นแก่เพื่อนบ้านหรือผู้อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงตามหน้าที่ที่ท้องถิ่นหรือหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่นจึงเป็นผู้ประมาทเลินเล่อต้องรับผิดชอบต่อประชนหรือผู้อาศัยอยู่บริเวณละแวกใกล้เคียงที่ประสบเหตุรำคาญจากน้ำท่วมในฐานะที่เป็นเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ตามธรรมชาติ

ตัวอย่างคดีที่ศาลอังกฤษได้เคยวินิจฉัยให้ท้องถิ่นหรือหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่นกระทำโดยประมาทเลินเล่อต้องรับผิดชอบต่อประชาชนหรือผู้อาศัยอยู่บริเวณละแวกใกล้เคียงที่ประสบเหตุรำคาญจากน้ำท่วมในฐานะที่เป็นเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ตามธรรมชาติ ได้แก่ คดี *Vernon Knight Associates v Cornwall Council (the Council)* [2013] EWCA Civ 950 (Thornton, 2014) ซึ่งข้อเท็จจริงมีอยู่ว่าสภาท้องถิ่น Cornwall Council อันเป็นท้องถิ่นแห่งหนึ่งในแถบตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศอังกฤษ พร้อมกับหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของสภาท้องถิ่น Cornwall Council มีหน้าที่ซ่อมแซมบำรุงรักษาทางหลวงด้วยงบประมาณ

สาธารณะตามพระราชบัญญัติ Highways Act 1980 และมีหน้าที่พิเศษในการป้องกันภัยอันตรายหรือเหตุร้ายอื่นๆ ที่อาจสร้างความเสียหาย (Damages) ในกรณีที่ดินหลวงขาดการซ่อมแซม แต่ในขณะที่มีสถานการณ์น้ำท่วมเกิดขึ้นจากการที่ฝนตกอย่างหนักเป็นเวลายาวต่อเนื่อง (Excessive Rainfall) จนส่งผลให้เกิดน้ำท่วมในบริเวณท้องถื่นดังกล่าวหลายจุดด้วยกัน อันที่จริงท้องถื่นดังกล่าวได้ว่าจ้างผู้รับเหมาของท้องถื่น (Council's contractors) มาทำการกำจัดซากขยะ (Debris) ที่อุดตันระบบระบายน้ำเพื่อรับมือกับน้ำท่วมในเบื้องต้นแล้ว แต่ลูกจ้างของผู้รับเหมาไม่ได้กำจัดซากขยะที่อุดตันระบบระบายน้ำให้ ทั้งๆ ที่มีข้อสัญญากับสภาท้องถื่น Cornwall Council ผู้ว่าจ้างไว้แม้สภาท้องถื่น Cornwall Council และหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของสภาท้องถื่น Cornwall Council เป็นผู้ว่าจ้างตามข้อเท็จจริง แต่ก็มีหน้าที่ตามกฎหมายโดยตรงในการที่จะต้องซ่อมบำรุงระบบทางระบายน้ำของถนนหลวง (Highway Drainage System) เพื่อให้เกิดความปลอดภัยผู้อยู่อาศัยใกล้เคียงกับถนนหลวงหรือผู้อยู่อาศัยในละแวกเดียวกันกับที่ตั้งถนนหลวง อีกทั้งในฐานะที่สภาท้องถื่น Cornwall Council เป็นผู้รับผิดชอบและดูแลทางหลวงตามกฎหมาย กฎหมายคอมมอนลอว์อังกฤษจึงถือว่าสภาท้องถื่น Cornwall Council เป็นเจ้าของที่ดิน (Landowner) ที่มีหน้าที่ตามกฎหมายคอมมอนลอว์ (Measured Duty) ที่จะต้องบำรุงรักษาระบบระบายน้ำทางหลวงให้ดีเพื่อให้เกิดความปลอดภัยและป้องกันภัยอันตรายต่อผู้อยู่อาศัยใกล้เคียงกับถนนหลวงหรือผู้อยู่อาศัยในละแวกเดียวกันกับที่ตั้งถนนหลวง ในคดีนี้โจทก์ได้แก่ Vernon Knight Associates ที่ดำเนินกิจการบ้านพักตากอากาศในท้องถื่น Cornwall ได้ฟ้องสภาท้องถื่น Cornwall Council ที่กระทำการงดเว้นต่อหน้าที่ไม่ซ่อมบำรุงระบบระบายน้ำทางหลวงให้เรียบร้อย ทำให้เกิดน้ำไหลมาท่วมขังบ้านพักตากอากาศ (Holiday Village) ของโจทก์ ทำให้บ้านพักตากอากาศที่เป็นกิจการของโจทก์ได้รับความเสียหาย ท้ายที่สุดศาลอุทธรณ์อังกฤษ (Court of Appeal) ได้พิพากษาให้สภาท้องถื่น Cornwall Council ต้องชดใช้รับผิดชอบในเสียหายอันเกิดจากเหตุรำคาญจากน้ำท่วม

สำหรับข้อสังเกตในคำพิพากษาศาลอุทธรณ์อังกฤษเกี่ยวกับความรับผิดชอบของท้องถื่นหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถื่นมีด้วยกัน 3 ประเด็นสำคัญด้วยกัน (Ince Group plc, 2013) ได้แก่ (ก) ท้องถื่นหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถื่นย่อมมีหน้าที่ของตนในการป้องกันภัยอันตรายที่คาดหมายได้ว่าอาจจะ

เกิดขึ้นได้จากสถานการณ์น้ำท่วม ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อทรัพย์สินของประชาชนทั่วไป รวมทั้งบ้านพักตากอากาศอันเป็นทรัพย์สินของโจทก์ (ข) ท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่นรับรู้ล่วงหน้าถึงความเสี่ยงที่คาดหมายได้ (Foreseeable Risk) เกี่ยวกับโอกาสที่จะเกิดปริมาณของน้ำ ทิศทางการไหลของน้ำและเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ภายใต้สถานการณ์น้ำท่วมที่อาจเกิดขึ้นได้บริเวณท้องถิ่นของตนในอนาคต และ (ค) ท้องถิ่นมีอุปกรณ์และสาธารณูปโภคในการปฏิบัติการช่วยให้ลดโอกาสที่จะเกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย อนามัยและทรัพย์สินของประชาชนจากสถานการณ์น้ำท่วม อันถือเป็นการรักษาประโยชน์สาธารณะ (Public Purposes) กล่าวคือท้องถิ่นมีหน้าที่บริหารทรัพยากรที่ตนมีหรือจัดการงบประมาณที่จำเป็นเพื่อให้มีบริการสาธารณะในการป้องกันสถานการณ์น้ำท่วมที่อาจเกิดผลกระทบต่อประชาชนทุกคนและทุกชุมชนในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม แม้ว่าฝ่ายโจทก์จะทำประกันวินาศภัยเพื่อคุ้มครองทรัพย์สินเอาไว้ในกรณีที่เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินที่เอาประกันภัยก็ตาม

ข้อสังเกตเกี่ยวกับบทบาทของท้องถิ่นในการจัดการ เหตุรำคาญจากน้ำท่วมตามกฎหมายไทย

องค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบทั่วไปและองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ย่อมมีอำนาจตามกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย อันกำหนดอำนาจหน้าที่ให้องค์กรปกครองท้องถิ่นเหล่านี้มีอำนาจจัดการ พร้อมกับกฎหมายสาธารณสุขไทยได้กำหนดให้แหล่งน้ำหรือทางระบายน้ำซึ่งอยู่ในทำเลไม่เหมาะสมสกปรก มีการสะสมหรือหมักหมม สิ่งของ มีการเททิ้งสิ่งใดเป็นเหตุให้มีกลิ่นเหม็นหรือละอองสารเป็นพิษ หรือเป็นหรือน่าจะเป็นที่เพาะพันธุ์พาหะนำโรคหรือก่อให้เกิดความเสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพให้ถือว่าเป็นเหตุรำคาญที่ประชาชนทั่วไปอาจประสบได้ แล้วท้องถิ่นก็มีอำนาจตามกฎหมายที่จะจัดการกับปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งน้ำท่วมซึ่งที่อาจทำให้เกิดน้ำเน่าเสียหรือส่งกลิ่นเหม็นรบกวนเจ้าของที่ดินหรือผู้อาศัยอยู่ในละแวกใกล้เคียงกับพื้นที่ที่ประสบกับสถานการณ์น้ำท่วมซึ่ง

ก่อนที่มีการจัดตั้งศาลปกครองในประเทศไทย ได้เคยมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ศาลได้วินิจฉัยในคดีละเมิดทางแพ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ในทำนองที่ว่าเทศบาลย่อมมีหน้าที่ตามกฎหมาย กล่าวคือหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ เทศบาล พ.ศ. 2496 โดยตรงในการซ่อมแซมและบำรุงท่อระบายน้ำและทางเท้า สาธารณะ เมื่อเทศบาลดเว้นไม่จัดการป้องกันอันตรายอันจะเกิดขึ้นแก่ผู้ใช้ถนนหรือ ทางเท้าตามหน้าที่ที่ตนมี จึงถือว่าเทศบาลเป็นผู้ประมาทเลินเล่อต้องรับผิดชอบผู้เสียหาย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1571/2511) นอกจากนี้ยังมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ศาลได้ วินิจฉัยในทำนองเดียวกันว่ากรุงเทพมหานครในฐานะผู้ดูแลถนนในเขตกรุงเทพมหานคร ย่อมมีหน้าที่ตามกฎหมายควบคุมจัดให้มีเครื่องหมายและสัญญาณจราจรในบริเวณ ก่อสร้างหรือซ่อมแซมถนน แม้จะจัดให้ผู้รับเหมาก่อสร้างรับเหมาก่อสร้างปรับปรุงถนน ไปแล้ว กรุงเทพมหานครก็ยังมีหน้าที่ติดตั้งเครื่องหมายเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ การจราจร เมื่อกรุงเทพมหานครควบคุมแล้วยังมีข้อบกพร่อง กรุงเทพมหานครก็ต้องรับ ผิดเช่นเดียวกับผู้รับเหมาก่อสร้างรับเหมาก่อสร้างปรับปรุงถนน (เทียบเคียงคำพิพากษา ฎีกาที่ 335/2532)

หลังจากที่มีการจัดตั้งศาลปกครองแล้ว ได้เคยมีคำพิพากษาศาลปกครอง สูงสุดที่ได้วินิจฉัยในคดีละเมิดทางปกครองตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 ในทำนองที่ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ตาม กฎหมายในการซ่อมแซมและบำรุงท่อระบายน้ำและทางเท้าสาธารณะ หากองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าวดเว้นไม่จัดการป้องกันอันตรายอันจะเกิดขึ้นแก่ผู้ใช้ถนน หรือทางเท้าตามหน้าที่ตามกฎหมายที่ตนมี โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นได้ตั้งเวรละเลยไม่ดำเนินการตามหน้าที่ที่ตนจะต้องซ่อมบำรุงและดูแลรักษา เส้นทางสัญจรหรือทางระบายน้ำเพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นแก่ประชาชน รวมทั้ง ท้องถิ่นอาจดำเนินการในการซ่อมแซมหรือบำรุงรักษาเส้นทางสัญจรหรือทางระบายน้ำ ในท้องถิ่นของตน แต่การดำเนินการดังกล่าวไม่พอสมควรแก่การป้องกันเหตุร้ายที่จะ เกิดขึ้นแก่ประชาชน จึงถือว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ประมาทเลินเล่อต้องรับ ผิดคดีใช้ค่าสินไหมทดแทนต่อผู้เสียหาย (เทียบเคียงคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 698/2557 คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 622/2558 และคำพิพากษาศาล ปกครองสูงสุดที่ อ. 2059/2559)

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันยังไม่ปรากฏคำพิพากษาศาลฎีกาหรือคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่วินิจฉัยในทำนองที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้ต้องเสียหาย ในกรณีที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องซ่อมแซมบำรุงรักษาดานหรือทางระบายน้ำในท้องถิ่นของตน หรือในกรณีที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ละเลยการซ่อมแซมบำรุงรักษาดานหรือทางระบายน้ำในท้องถิ่น แต่การดำเนินการซ่อมแซมบำรุงรักษาดังกล่าวไม่พอสมควรแก่การป้องกันเหตุร้ายจากสถานการณ์น้ำท่วมที่จะเกิดขึ้นแก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อสถานการณ์น้ำท่วมที่เกิดขึ้นจากการที่ฝนตกอย่างหนักเป็นเวลาต่อเนื่อง แล้วระบบทางระบายน้ำไม่สามารถระบายน้ำท่วมในพื้นที่ท้องถิ่นได้อย่างทันท่วงที จนส่งผลให้เกิดน้ำท่วมขังในลักษณะที่กลายเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อทรัพย์สินและคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ประสบกับสถานการณ์น้ำท่วมในท้องถิ่นของตน

จากที่กล่าวมาในข้างต้นเห็นได้ว่าประเทศไทยมีกฎหมายสาธารณสุขในการควบคุมเหตุรำคาญจากน้ำท่วมขังที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขอนามัย ความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมของผู้คนในท้องถิ่น โดยให้อำนาจแก่ท้องถิ่นในการกำกับดูแลและป้องกันเกี่ยวกับการอนามัยสิ่งแวดล้อม แต่หากเกิดสถานการณ์น้ำท่วมจากการที่ท้องถิ่นได้ละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายที่ให้อำนาจซ่อมแซมบำรุงรักษาดานหรือทางระบายน้ำในท้องถิ่น จนทำให้ประชาชนที่หรือผู้ที่อาศัยอยู่ในละแวกใกล้เคียงได้รับความเสียหายถึงแก่อนามัย ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด ก็อาจนำเอาข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจากการที่ท้องถิ่นได้ละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายที่ให้อำนาจซ่อมแซมบำรุงรักษาดานหรือทางระบายน้ำในท้องถิ่นให้ตีไปฟ้องศาลปกครอง (เทียบเคียงคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ 10/2548) ซึ่งการที่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ละเลยไม่ยอมกระทำตามหน้าที่ตามกฎหมายในการซ่อมแซมบำรุงรักษาดานหรือทางระบายน้ำในท้องถิ่น จนเป็นผลให้เกิดน้ำท่วมขังบริเวณเส้นทางสัญจรหรืออาคารบ้านเรือนของประชาชนในท้องถิ่น เหตุจากท่อระบายน้ำที่ท้องถิ่นมีหน้าที่ดูแลไม่สามารถระบายน้ำได้ทันท่วงทีหรือเกิดการติดขัดของระบบทางระบายน้ำในขณะระบายน้ำเนื่องจากมีเศษขยะหรือสิ่งสกปรกอุดท่อระบายน้ำจนท่อระบายน้ำตัน เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายในอนามัย ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่าง

หนึ่งอย่างใดของประชาชนที่เผชิญกับสถานการณ์น้ำท่วมอันเกิดจากความประมาท เลินเล่อของเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งการเกิดสถานการณ์น้ำท่วมในท้องถิ่นก็ยังคงอาจเป็นผลอันวิญญูชนทั่วไปพึงคาดหมาย ได้จากการที่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ละเลยไม่ยอมกระทำตามหน้าที่ตามกฎหมายในการซ่อมแซมบำรุงรักษาถนนหรือทาง ระบายน้ำในท้องถิ่น

มีข้อเปรียบเทียบบางประการที่สำคัญระหว่างกฎหมายอังกฤษกับกฎหมาย ไทย กฎหมายคอมมอนลอว์อังกฤษ (ระบบกฎหมายจารีตประเพณีอังกฤษ) ได้สร้างและ ยอมรับนับถือหลักศัตรูร่วมกัน (หรือหลัก Common Enemy) โดยศาลอังกฤษได้ตัดสิน คดีเกี่ยวกับเหตุรำคาญจากน้ำท่วม โดยอาศัยหลักศัตรูร่วมกันที่ได้วางบรรทัดฐานในคดี ก่อนๆ (Judge Made Law) ที่เกี่ยวกับเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ตาม ธรรมชาติ ทั้งกฎหมายคอมมอนลอว์อังกฤษยังได้วางบรรทัดฐานให้ท้องถิ่นหรือ หน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่ในการป้องกันภัยอันตรายที่ คาดหมายได้ว่าอาจจะเกิดขึ้นได้จากสถานการณ์น้ำท่วม ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อทรัพย์สิน ของประชาชนทั่วไป ในทางกลับกันกฎหมายซีวิลลอว์ประเทศไทย (ระบบกฎหมาย ลายลักษณ์อักษร) ถือว่ากฎหมายลายลักษณ์อักษรไม่ว่าจะเป็นประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์และพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 เป็น บ่อเกิดของกฎหมายว่าด้วยละเมิดทางแพ่งและกฎหมายว่าด้วยละเมิดทางปกครอง ศาลยุติธรรมและศาลปกครองได้ปรับใช้หลักเกณฑ์ตามตัวบทกฎหมายลายลักษณ์อักษร ที่เกี่ยวข้องกัคดีเพียงเท่านั้น ไม่ได้หมายความว่าศาลยุติธรรมหรือศาลปกครองจะ สามารถสร้างหลักเกณฑ์ทางกฎหมายขึ้นมาใหม่ได้ นั้นหมายความว่าศาลยุติธรรมและ ศาลปกครองของประเทศไทยจะต้องพิจารณาข้อกฎหมายให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง และสถานการณ์น้ำท่วมที่เกิดขึ้นในแต่ละกรณีไป อีกประการหนึ่งมาตรา 259 (1) (b) แห่งพระราชบัญญัติ Public Health Act 1936 ของประเทศอังกฤษได้วางหลักเกณฑ์ ให้การกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดอันกีดขวางหรือเป็นการสร้างอุปสรรคต่อการไหลของ ทางน้ำให้ถือเป็นเหตุรำคาญตามกฎหมายอย่างหนึ่ง แต่มาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติ การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 อันเป็นบทบัญญัติที่วางหลักเกณฑ์ทั่วไปในเรื่องของเหตุ รำคาญ โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้วางหลักเอาไว้ว่าแหล่งน้ำหรือทางระบายน้ำ ซึ่งอยู่ใน

ทำเลไม่เหมาะสม สกปรก มีการสะสม หรือหมักหมม สิ่งของ มีการเททิ้งสิ่งใดเป็นเหตุ ให้มีกลิ่นเหม็นหรือละอองเป็นพิษ หรือเป็น หรือน่าจะเป็นที่เพาะพันธุ์พาหะนำโรค หรือก่อให้เกิดความเสื่อมหรืออาจเป็น อันตรายต่อสุขภาพถือเป็นเหตุรำคาญ แต่กลับ ไม่ได้วางหลักเอาไว้ในทำนองที่ว่าแหล่งน้ำหรือทางระบายน้ำซึ่งอยู่ในทำเลไม่เหมาะสม มีสิ่งกีดขวางหรือมีสิ่งของอันเป็นอุปสรรคต่อการระบายน้ำ เป็นเหตุให้ทรัพย์สินเสียหาย หรือก่อให้เกิดความเสื่อมสภาพของทรัพย์สินหรืออาจเป็นอันตรายต่อทรัพย์สินถือเป็น เหตุรำคาญ

บทสรุป

กล่าวโดยสรุป ท้องถิ่นหรือหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่นของ ประเทศอังกฤษมีหน้าที่สำคัญในฐานะที่ตนเองเป็นผู้ดูแลทางสาธารณะหรือทางระบาย น้ำ (เสมือนว่าท้องถิ่นหรือหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่นเป็นเจ้าของ หรือ Landowner ของทางสาธารณะหรือทางระบายน้ำดังกล่าว) ตามหลักกฎหมาย คอมมอนลอว์อังกฤษ ที่จะต้องป้องกันผลร้ายจากสถานการณ์น้ำท่วมที่อาจเกิดขึ้นต่อ ประชาชนในท้องถิ่น ท้องถิ่นก็อาจต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ น้ำท่วม ทั้งในส่วนที่เป็นความรับผิดชอบอันเกิดจากการกระทำโดยประมาทเลินเล่อของ ท้องถิ่น ในทำนองที่ละเลยไม่ยอมกระทำตามหน้าที่ในฐานะเจ้าของที่ดินหรือ Measured Duty ในการซ่อมแซมบำรุงรักษาถนนหรือทางระบายน้ำในท้องถิ่น เป็น เหตุให้ประชาชนหรือผู้คนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นได้รับความเดือดร้อนรำคาญจาก สถานการณ์น้ำท่วม ประกอบกับมาตรา 259 (1) (b) แห่งพระราชบัญญัติ Public Health Act 1936 ก็ได้วางหลักเกณฑ์เอาไว้เป็นการเฉพาะเกี่ยวกับการกระทำอย่าง หนึ่งอย่างใดอันกีดขวางหรือเป็นสร้างอุปสรรคต่อการไหลของทางน้ำให้ถือเป็นเหตุ รำคาญตามกฎหมายที่อาจสร้างผลกระทบต่อประชาชนในท้องถิ่นหรือชุมชนและวง ไกลเคียงในท้องถิ่น อีกทั้งศาลอังกฤษยังได้เคยตัดสินคดี Vernon Knight Associates v Cornwall Council (the Council) [2013] EWCA Civ 950 ที่วางบรรทัดฐานเอาไว้ เกี่ยวกับเหตุรำคาญจากน้ำท่วมในฐานะที่เป็นเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ตาม ธรรมชาติ เพราะแม้ท้องถิ่นมีโอกาที่จะเกิดความเสียหายหรือเหตุการณ์ที่ไม่

พึงประสงค์ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์น้ำท่วมที่เป็นความเสี่ยงที่อาจคาดหมายว่าจะเกิดขึ้นมาในท้องถิ่นได้ แต่ถ้าท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่นของประเทศอังกฤษได้กระทำการป้องกันและใช้งบประมาณของตนเพื่อไม่ให้ประชาชนประสบกับเหตุรำคาญจากน้ำท่วมแล้ว ก็ถือว่าท้องถิ่นได้กระทำตามหน้าที่ในฐานะที่ตนเองเป็นผู้ดูแลทางสาธารณะหรือทางระบายน้ำ ในทางตรงกันข้ามหากท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่นของประเทศอังกฤษไม่ซ่อมแซมบำรุงรักษาระบบระบายน้ำและทางสัญจรสาธารณะซึ่งอยู่ในความดูแลและบำรุงรักษาของหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่น แต่หน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่นขอลดละเว้นไม่ทำการป้องกันอันตรายแก่ประชาชนหรือผู้คนที่อาศัยในละแวกใกล้เคียงตามหน้าที่ให้เรียบร้อย โดยซ่อมแซมบำรุงรักษาดานหรือทางระบายน้ำในท้องถิ่น ท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในกำกับของท้องถิ่นต้องรับผิดชอบต่อประชาชนหรือผู้อาศัยในละแวกใกล้เคียงที่ประสบเหตุรำคาญจากน้ำท่วม

เอกสารอ้างอิง

- Blackburn, S. & Taylor, V. (2020). *Don't open the floodgates to a nuisance claim*. London: 10 New Square.
- Bright, S. (2001). Liability for the Bad Behaviour of Others. *Oxford Journal of Legal Studies*, 21(2), 311-330.
- Browne Jacobson LLP. (2016). *Flood liability and public authorities*. Retrieved from <https://www.brownejacobson.com/training-and-resources/resources/legal-updates/2016/02/flood-liability-and-public-authorities>
- Environment Agency. (2009). *Flooding in England: A National Assessment of Flood Risk*. Bristol: Environment Agency.
- Evans, H., & Dixon, C. (2017). *Problem areas in damages: economic loss, remoteness and betterment*. London: 4 New Square.

- Ham, N. (2016). “*Après loi, le deluge*” – *Liability for Flood Damage*. Retrieved from <https://www.clarkwillmott.com/news/liability-for-flood-damage/>
- Ince Group plc. (2013). *What a nuisance: a council’s liability for flood damage*. Retrieved from <https://www.incegd.com/en/news-insights/what-nuisance-councils-liability-flood-damage-0>
- Maloney, E. F. & Plager, J. S. (1968). Diffused Surface Water: Scourage or Bounty. *n Natural Resources Journal*, 8(1), 72-113.
- Noel, W. D. (1943). Nuisances from Land in Its Natural Condition. *Harvard Law Review*, 56(5), 772-798.
- Royal Borough of Windsor & Maidenhead. (2014). *Local Flood Risk Management Strategy*. Maidenhead: Royal Borough of Windsor & Maidenhead.
- Royal Horticultural Society. (2021). *Hedges: nuisance and overgrown*. Retrieved from <https://www.rhs.org.uk/advice/profile?pid=408>
- Stevens-Hoare, B. & Bennett, F. M. (2015). *Liability for nuisance: Recent developments in the measured duty of care between occupiers*. Retrieved from Stevens-Hoare, B. & Bennett, F. M. (2015). *Liability for nuisance: Recent developments in the measured duty of care between occupiers*. Retrieved February 25, 2021,
- Thornton, J. (2014). Significant UK Environmental Cases. *Journal of Environmental Law*, 26(2), 341-354.
- UK Environmental Law Association. (2017). *Your Rights and Duties (England & Wales only)*. Retrieved from <http://www.Environmentlaw.org.uk/rte.asp?id=103>

- Upton, W. (2014). *Common law liabilities for flood damage: “Flood me, Flood me not”*. Retrieved from <https://www.6pumpcourt.co.uk/wp-content/uploads/2014/11/common-law-liabilities-or-flooding-WU.pdf>
- Wedderburn, W. K. (1958). Nuisance. Natural Causes. Tree Roots. *The Cambridge Law Journal*, 16(1), 32-34.
- Williams, A. (2014). *Flooding Claims*. Retrieved from http://www.atlanticchambers.co.uk/media/98714/nov_2014_-_flooding_-_andrew_williams.pdf
- Wynn, P. (2004). Potential common law liability for privately provided flood defences. *Structural Survey*, 22(2), 110-113.